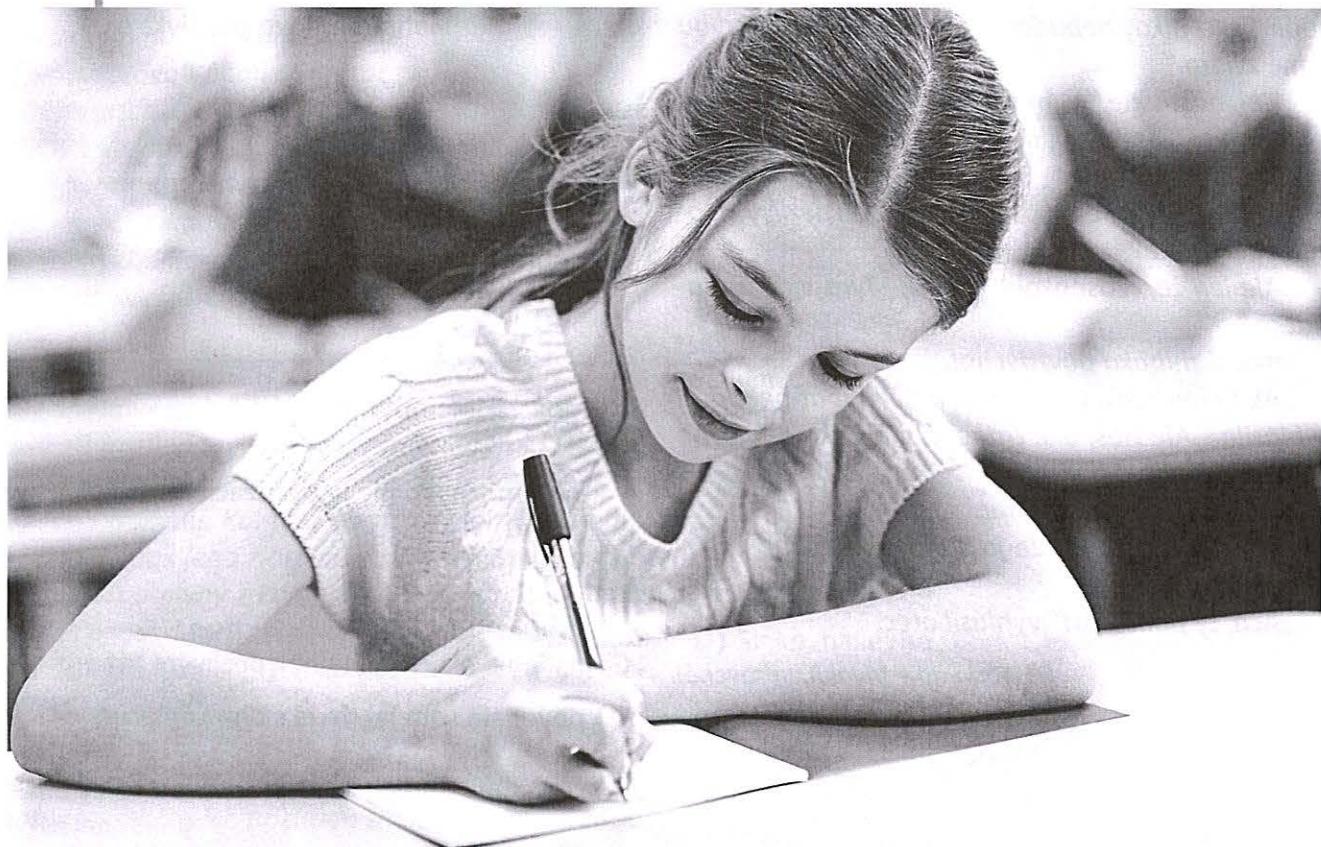

**Gymnázium Angely Merici
Hviezdoslavova 10, Trnava**

**Prijímacia skúška
na osemročné štúdium
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA**

3. máj 2021

Pozorne si prečítaj nasledujúcu ukážku.

Ukážka 1

Ked' v ten večer nastala v dome tma a všetci sa pomaly uložili do posteľí, začul Tyrin otec, ako si mama odkašľala. Hned vedel, že tak skoro ešte nezaspia.

„Áno?“ spýtal sa. „Chceš sa o niečom rozprávať?“

„Nie... Vlastne je tu jedna vec. Spomínaš si, predtým, ako sme mali Tyru, sme mali andulku, Kjella.“

„Pravdaže. A čo s andulkou?“

„Nič, len že ked' zdochla... tak s ňou bolo toľko starostí a problémov a neporiadku, že sme sa rozhodli, že už nikdy nebudeme mať ani vtáka, ani rybu či iné zviera.“

„Hej, naštastie,“ vyhlásil Tyrin otec.

„Hmmm,“ prehodila mama a potom ostala chvíľu ticho.

„Takžeee?“ naliehal otec trochu netrpezlivým tónom. „O čo ide?“

„Ale len že,“ zašeplala mama, „Tyra videla mačiatko.“

Otec si zhlboka povzduchol.

„Ak ty nechceš, tak žiadnu mačku mať nebude,“ vyhlásila. „Ale vieš, aké ľažké to má v škole. Možno by to pre ňu bolo dobré.“

Otec ostal úplne potichu.

„Povedala som jej, že ja s tým súhlasím,“ oznámila mama.

„Ach, ty podšívka!“ vyhlásil otec.

(H. Torvund – Vivaldi, upravené)

Otázky 01 – 04 sa vzťahujú na ukážku 1.

01

Ktoré tvrdenie o Tyriných rodičoch je pravdivé?

- A) Tyrin otec bol rád, že andulka zdochla.
- B) Tyrin otec vie, kedy jeho manželku niečo trápi.
- C) Tyrina mama si stojí pevne za svojím rozhodnutím.
- D) V minulosti mali okrem andulky aj iné domáce zvieratá.

02

Ktoré z nasledujúcich slov by zmenilo význam vety, keby sme ním nahradili slovo podšívka?

„Ach, ty podšívka!“ vyhlásil otec.

- A) líška
- B) šibalka
- C) dobráčka
- D) chytráčka

03

V ktorej možnosti nie je uvádzacia veta z ukážky?

- A) vyhlásila
- B) zašeplala mama
- C) naliehal otec trochu netrpezlivým tónom
- D) povedala som jej, že ja s tým súhlasím

04

Ktoré z nasledujúcich tvrdení je pravdivé?

- A)** Ukážka predstavuje rozprávanie.
- B)** V ukážke nie je prítomný rozprávač.
- C)** V ukážke sú dve hlavné a dve vedľajšie postavy.
- D)** Ukážka obsahuje dialógy všetkých postáv, ktoré sú v nej spomenuté.

Pozorne si prečítaj nasledujúcu ukážku.

Ukážka 2

Pohľad na veľmi jasné kométu so žiariacou hlavou a chvostom rozprestierajúcim sa niekedy aj cez polovicu oblohy vzbudzuje hrôzu. V minulosti kométy skutočne vyvolávali paniku, pretože sa často považovali za poslov neštastia z vesmíru.

V porovnaní s planétou je však kométa slabučká a krehká. Je známych niekoľko prípadov, keď Zem prešla chvostom kométy bez akejkoľvek ujmy.

Kométy sú výstižne charakterizované ako „špinavé snehové gule“. Ich jadro tvoria kúsky kameňa, ktoré sú pozliepané rôznymi zamrznutými látkami. Okolo jadra je takzvaná koma zložená prevažne z prachu a plynu. Kométa sa stáva viditeľnou tým, že s/Slnko, tlak jeho žiarenia a slnečný vietor, strhávajú prach a plyny z komy do okolia kométy. Tako vzniká chvost, ktorý spravidla obsahuje aj prach, aj plyn. U mnohých slabých komét sa však chvost nevyvinul.

Najžiarivejšie kométy (okrem h/Halleyho kométy) majú obežné doby tišicky až milióny rokov, čo znamená, že čas ich príchodu sa nedá predpovedať.

(Sir P. Moore – Hviezdy a planéty, upravené)

Otázky 05 – 07 sa vzťahujú na ukážku 2.

05

Ktoré tvrdenie o kométoch je pravdivé?

- A)** Po dopade slnečných lúčov sa kométy roztopia.
- B)** V minulosti viackrát so sebou priniesli neštastie.
- C)** Halleyho kométa patrí medzi najžiarivejšie kométy.
- D)** Koma niektorých komét obsahuje málo prachu a plynov, preto sa im chvost nevyvinul.

06

Čo platí o vzhľade a zložení kométy?

- A)** Jej jadro tvorí sneh.
- B)** Jej jadro sa nazýva koma.
- C)** Hoci vyzerá hrozivo, obyčajne je neškodná.
- D)** Chvost každej kométy má približne rovnakú dĺžku.

07

S akým začiatočným písmenom sa majú písanie podčiarknuté slová v ukážke?

- A)** Slnko, Halleyho
- B)** slnko, halleyho
- C)** slnko, Halleyho
- D)** Slnko, halleyho

Pozorne si prečítaj nasledujúcu ukážku.

Ukážka 3

Pre nás dážď nepredstavuje problém. No pre niektoré živočíchy ako motýle môže byť zásah kvapkovou osudný. „Pre tieto drobné živočíchy je zásah dažďovou kvapkou tou najnebezpečnejšou vecou,“ vysvetľuje v [] z Cornellovej univerzity hlavný autor prevratnej vedeckej štúdie Seungho Kim.

Kvapky môžu poškodiť krehké krídla hmyzu. Ďalšia hrozba sa ukrýva v úbytku telesného tepla, ktorý môže stret s vodou spôsobiť. Svaly v krídlach motýľa totiž potrebujú dostatok tepla na to, aby lietali. Ak ho nemajú, motýľ spadne na zem, kde ho môže ohroziť predátor.

Vedci zistili, že motýlie krídla majú akési dvojté brnenie, ktoré tlmi a zmenšuje dôsledky nárazu kvapky.

Prvou obrannou líniou je tenučká vrstva vosku, ktorá vodu odpudzuje. Druhou líniou sú mikroskopické hrčky, s ktorými sa kvapka po náraze stretne. Kvapka sa následne rozťiahne do šírky a vzniknú v nej malé diery, ktoré nakoniec vedú k jej rozdeniu na množstvo malých kvapiek.

Porozumenie procesu, ako motýlie krídla znižujú vplyv dopadu dažďových kvapiek, môže viesť k vývoju lepších vodoodolných materiálov. Vedci hovoria, že je obrovský dopyt po tovaroch, ktorých vlastnosti a funkcie sa inšpirujú prírodou.

(Motýlie krídla majú dvojvrstvovú obranu, ktorá znižuje dopad dažďa;
sme.sk, upravené)

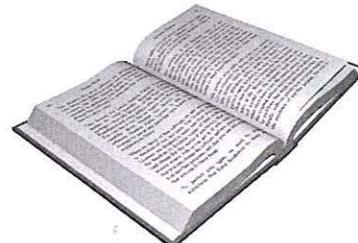
Otázky 08 – 10 sa vzťahujú na ukážku 3.

08

Ktoré tvrdenie o motýľoch je pravdivé?

- A) Krídlami odrážajú dažďové kvapky.
- B) Teplo chráni ich krídla pred poškodením.
- C) Hrozí im vyhynutie, pretože ich ohrozujú predátori.
- D) Dokážu sa brániť pred dopadom dažďových kvapiek.

09

Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?

- A) Seungho Kim je profesorom na Cornellovej univerzite.
- B) Ľudia využívajú motýlie krídla ako vodoodolný materiál.
- C) Vedci skúmali krídla motýľov, ktoré zahynuli po dopade dažďových kvapiek.
- D) Vedci doposiaľ nevedeli, ako sa motýle bránia pred dopadom dažďových kvapiek.

10

Ktoré slovo sa svojím významom hodí na zakryté miesto v ukážke?

- A) ukážke
- B) správe
- C) oznamení
- D) pozvánke

11

Ktoré z nasledujúcich slovných spojení je personifikácia?

- A) vzdialený svet
- B) mŕkvysta ryba
- C) pušky sa rozkričali
- D) prešlapuje z nohy na nohu

Pozorne si prečítaj nasledujúcu ukážku.

Ukážka 4

Hanbím sa.

Ach...

*Každý deň ma
tento problém trápi.*

*Trpia tým aj iní chlapci?
Trpia tým aj chlapci?*

*Ked' mi v škole cestu skríži
hnedooká Alena,
v krku suché koryto,
sčervenám, až bolí to,
trasú sa mi kolena.*

*Moja hlava, chudera,
len do zeme pozera,
lebo nevie, kam by
mala rýchlo hľadieť
vtedy, ked' sa hanbí.*

*Trápi ma to, verte.
Dokonca až zlostí.
Zaslúžim si päťku.
Päťku zo smelosti.*

*Ona pritom vôbec nevie,
že ju mám tak veľmi rád.
Poviem jej to, ked' si spravím
zo smelosti reparát.**

*pozn. reparát – opravná skúška

(V. Šefčík – *Bola raz jedna láska*, upravené)

Otázky 12 – 13 sa vzťahujú na ukážku 4.

12

Ktoré tvrdenie o chlapcovi vyplýva z básne?

- A) Dostáva v škole zlé známky.
- B) Nevie, či sa hanbia aj dospelí muži.
- C) Hnevá sa, že ho Alena nemá rada.
- D) Páčia sa mu hnedooké dievčatá.

13

Ako by sa chlapec správal k Alene, ak by mal jednotku zo smelosti?

- A) láskavo
- B) hanblivo
- C) ľahostajne
- D) sebavedome

14

Ktoré slovo z nasledujúcej vety je príslovka?

Ráno bolo jasné a na tráve sa krásne trblietala rosa.

- A) ráno
- B) jasné
- C) krásne
- D) na tráve

15

Ktoré z uvedených slov má iba jeden význam?

- A) kľúč
- B) drôt
- C) pošta
- D) meter

16

Ktoré vety obsahujú slovo, v ktorom dochádza k spodobovaniu?

- 1) Začali vedeckú liečbu.
- 2) Dlaňou zotrel jeho vrásky.
- 3) Niekoľko za ním smúti v byte.
- 4) Ked' sa na ňu pozrel, začervenal sa.

17

Ktoré podstatné mená sú správne vyskloňované?

- 1)** loď – genitív jednotného čísla *lode*
- 2)** reťaz – lokál množného čísla *reťaziach*
- 3)** sieň – genitív jednotného čísla *sieni*
- 4)** báseň – lokál množného čísla *básňach*

18

Ktoré z nasledujúcich podstatných mien sa skloňujú podľa vzoru *chlap*?

- 1)** v tieni
- 2)** sudcovia
- 3)** o čertovi
- 4)** pri domorodcoch

19

Ktoré prídavné mená sú správne vystupňované?

- 1)** úzky – úzkejší
- 2)** smelý – smelší
- 3)** hrozivý – horší
- 4)** skúpy – skúpejší

20

V ktorých možnostiach je zakryté iba *i* alebo *?*

- 1)** nezabudnuteľný okamh, strašidlo zmzlo, jedovatá zmja
- 2)** dotieráva pjavica, drevené pliny, chutná pškota
- 3)** nemilá prezvka, zvať na hodine, drzá jazčnica
- 4)** pestovať oblie, odbla polnoc, vtácie bdlo

21

Ktoré vety sú napísané pravopisne správne?

- 1)** Nepozná ešte všetky dátumy skúšok.
- 2)** Ukryli sa v hustom kroví, vytŕcali im iba nosy.
- 3)** Voda v potrubí vytiekala do potoka s rybyčkami.
- 4)** Posiela mu srdečné pozdravy a teší sa na koniec krutej zimy.

22

V ktorých vetách vyjadruje číslovka poradie, nie počet?

- 1)** Oslavovali dvojsté výročie založenia spoločnosti.
- 2)** Koľký v poradí je z devätnástich spolužiakov?
- 3)** Každý tisíci zákazník vyhráva auto značky Suzuki.
- 4)** Medzi ôsmimi postupujúcimi do ďalšieho kola som bol aj ja.

23

Ktoré vety obsahujú slovo odvodené pomocou predpony?

- 1)** Rodičia ma požiadali o pomoc.
- 2)** Jeho slová nás schladili.
- 3)** Zvíťazili sme nad lenivostou.
- 4)** Všetci sa divili, ako dobre viem spievať.

24

Ktoré vety obsahujú zdrobnenie?

- 1)** Deti kŕmili divé kačice.
- 2)** Kuriér mi priniesol balík.
- 3)** Ponúkli ma ovocím z oranžovej misky.
- 4)** meno mojej najlepšej kamarátky je Tinka.

25

Ktoré z nasledujúcich viet sú oznamovacie?

- 1)** Odišiel študovať do zahraničia...
- 2)** Odišiel študovať do zahraničia!
- 3)** Keby už odišiel študovať do zahraničia!
- 4)** „Odišiel študovať do zahraničia,“ odpovedala Jana.

26

Nasledujúce slovné spojenia predstavujú ten istý básnický prostriedok. Ako sa nazýva?

sladký úsmev, trpké ticho, ohnivé nebo

27

K predložke *o* dopíš dve rôzne podstatné mená tak, aby každé bolo v inom páde.

28

Uvedené slovné spojenia daj do určeného tvaru.

- a)** rýdze zlato (lokál jednotného čísla)
- b)** prísny sused (nominatív množného čísla)
- c)** dobrý kamarát (inštrumentál množného čísla)

29

V encyklopédiah sa nachádza aj takzvaný *register*. Je to zoznam *hesiel* (klúčových slov). Ktorý údaj obyčajne býva uvedený pri každom hesle v registri a pomáha čitateľovi rýchlo sa dostať k informácii, ktorú hľadá?

30

Napíš tri podstatné mená so slabikotvornou spoluuhláskou. V každom podstatnom mene použi inú slabikotvornú spoluuhlásku.

31

Napíš správny tvar podstatného mena v zátvorke, ktorý patrí na zakryté miesto vo vete.

- a)** Slávik ostal uväznený v ██████████ (trnie).
- b)** Na číselnej ██████████ (os) vyznačil všetky prirodzené čísla do desať.
- c)** O obrovskej ██████████ (machuľa) v zošite nechcela nič prezradíť.

32

V nasledujúcej vete sú zakryté najviac dve písmená. Napíš správne tie slová, v ktorých sú písmená zakryté.

Bol som na ████ ený, že som ho presve████ il, aby sa preštahoval bli████ ie.

33

Doplň tri chýbajúce párové znelé spoluuhláske.

b, d, d', dz, z, ž, v, ████, ████, ████

34

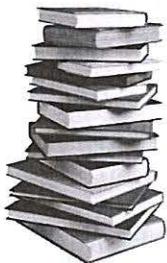
Do rozkazovacích viet doplň vhodný tvar slovesa v zátvorke. Použi 2. osobu množného čísla.

- a)** Príklady (zapisovať) do zošita!
- b)** Tovar (kúpiť) za výhodnú cenu!
- c)** Dovolenku (užívať si) naplno!

35

V nasledujúcim teste nahrad' podčiarknuté slová tak, aby uvedené tvrdenia platili pre poéziu.

Próza je písaná neviazanou rečou. Základnou jednotkou je veta. Text sa člení na odseky. Autora takýchto textov nazývame prozaik.

**Prijímacia skúška na osemročné štúdium
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA, 3. máj 2021**

Správne odpovede a spôsob hodnotenia

Správne odpovede:

01 ♂ B	16 ♀ A N N A	26 ✎ epiteton/básnický prívästok
02 ♂ C	17 ♀ A A N A	27 ✎ individuálne (väzba s lokálom a akuzatívom)
03 ♂ D	18 ♀ N N A A	28 ✎ a) (o) rýdzom zlate b) prísni susedia c) (s) dobrými kamarátmi
04 ♂ A	19 ♀ N A N A	29 ✎ číslo strany/strana
05 ♂ C	20 ♀ A A N A	30 ✎ individuálne (každé slovo musí byť podstatné meno s inou slabikotvornou spoluuhláskou l, í, r, ſ)
06 ♂ C	21 ♀ A A N A	31 ✎ a) trní b) osi c) machuli
07 ♂ A	22 ♀ A N A N	32 ✎ nadšený, presvedčil, bližšie
08 ♂ D	23 ♀ A A A N	33 ✎ dž, g, h
09 ♂ D	24 ♀ N N A A	34 ✎ a) zapisujte b) kúpte c) si užívajte/užívajte si
10 ♂ B	25 ♀ A A N A	35 ✎ poézia, viazanou (veršovanou), verš, strofy, básnik (poet/poetka); žiak môže prepísať aj celý text
11 ♂ C		
12 ♂ B		
13 ♂ D		
14 ♂ C		
15 ♂ B		